

Հաստատված է ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆԻ
 «_31_»_08_2020 թ.-ի նիստում (արձ. թիվ 1):
 Ամբիոնի պետ, ոստ. փոխգնդապետ
 Ա. Հովհաննիսյան
 (ստորագրություն)

.....
 (ամիս ամսաթիվ)

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		ՀՀ քրեական դատավարության իրավունք – 1 (առկա անվճար ուսուցում)
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		Իրավագիտություն
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ		Քրեական դատավարության ամբիոն E-mail: qrdatabion@mail.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Ա. Հովհաննիսյան (ի. գ. թ., դոցենտ) E-mail: qrdatabion@mail.ru Հեռ.՝ +374 93000762
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ		2-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ		բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		2 (երկու)
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ		«ՀՀ քրեական դատավարության իրավունք – 1» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 60 ժամ, որից 18-ը՝ դասախոսություն, 14-ը՝ սեմինար, 4-ը՝ գործնական, 24-ը՝ ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ և էսսեներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը երկու անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է ընթացիկ ստուգմամբ:
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ		Դասընթացը կառուցվում է «Պետության և իրավունքի տեսություն», «Իրավապահ մարմիններ», «ՀՀ սահմանադրական

		իրավունք», «ՀՀ քրեական իրավունք» դասընթացների իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		«ՀՀ քրեական դատավարության իրավունք – 1» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են քրեական դատավարության որպես իրավապահ գործունեության տեսակի և իրավունքի ճյուղի էությունը և նշանակությունը, քրեական դատավարության հիմնարար դրույթներն ու կատեգորիաները:
ՆՊԱՏԱԿ/ԽՆԴԻՐՆԵՐ		Դասընթացի նպատակն է սովորողներին հաղորդել գիտելիքներ և ձևավորել կարողություններ քրեական դատավարության ընդհանուր մասի վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրներն են՝ 1. ներկայացնել ու սահմանել քրեական դատավարության՝ որպես իրավապահ գործունեության էությունը, քրեադատավարական հիմնական հասկացությունները, 2. ներկայացնել ՀՀ քրեական դատավարության իրավունքի էությունը և բովանդակությունը, 3. ներկայացնել ՀՀ քրեական դատավարության սկզբունքներն ու խնդիրները, 4. բացատրել քրեական դատավարության սուբյեկտների իրավական վիճակը, 5. ներկայացնել քրեադատավարական ապացույցներն ու ապացուցումը, 6. ներկայացնել քրեադատավարական հարկադրանքի միջոցների ընտրության և կիրառման դատավարական կարգը:
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ 1. Կարողանա՝		1) բացատրել քրեական դատավարության սոցիալական նշանակությունը և ՀՀ քրեադատավարական իրավունքի առանձնահատկությունները, 2) ներկայացնել ու վերլուծել քրեական դատավարության սուբյեկտների իրավական կարգավիճակը, 3) կատարել քրեական դատավարության սկզբունքների պահանջները, 4) կատարել ապացույցների հավաքման, ստուգման ու գնահատման կարգը սահմանող նորմերի պահանջները, 5) կատարել քրեադատավարական հարկադրանքի միջոցների ընտրության և կիրառման կարգը սահմանող նորմերը, 6) կատարել ապացույցների թույլատրելիությանը վերաբերող իրավական նորմերի պահանջները:
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական		1. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն: Մաս 1, Հեղ. խումբ: Գիտ. խմբ. Ա. Ղամբարյան, Եր., Տիգրան Մեծ, 2016: 2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն: Ընդհանուր մաս. Երևան, Երևանի համալս. հրատ., 2006: 3. Уголовный процесс. Учебник / Бобров В.К., Божьев В.П., Бородин С.В., Демидов В.В., и др.; Под ред.: Божьев В.П.. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Спарк, 2004.

		4. Уголовно-процессуальное право Российской Федерации: учебник / отв. ред. П.А. Лупинская. – М., 2011. 5. Уголовный процесс. Общая и Особенная части: учебник для юридических вузов и факультетов / под ред.: В.В. Вандышева – М.: Контракт, 2014. 6. Уголовно-процессуальное право: учебник для бакалавриата и магистратуры / под общ. ред.: В.М. Лебедева. – 2-е изд., пер. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2017.
Լրացուցիչ		Թեմա 1. Քրեական դատավարության հասկացությունը, էությունը: Քրեական դատավարական իրավունքը 1. Божьев, В.П. Уголовно-процессуальные правоотношения: монография / В.П.Божьев. – М., 1975. 2. Ефимичев, С.П. Функции в уголовном судопроизводстве: понятие, сущность, значение / С.П. Ефимичев, П.С. Ефимичев // Журнал российского права. – 2005. – № 7. 3. Смирнов, А.В. Модели уголовного процесса: монография / А.В. Смирнов. – СПб.: Наука, 2014. Թեմա 2. Քրեական դատավարության սկզբունքները 1. Аветисян, А.Д. Принципы уголовного судопроизводства: учебное пособие / А.Д. Аветисян – Ставрополь: СФ КрУ МВД России, – 2010. 2. Мириев, Б.А. Принцип законности в системе принципов уголовного процесса / Б.А. Мириев // Российский следователь – 2010. – № 22. 3. Образцов, А.В. От разумных сроков в уголовном процессе к принципу разумности / А.В. Образцов // Российский следователь. – 2011. – № 16. Թեմա 3. Քրեական դատավարության սուբյեկտները 1. Азаров, В.А. Функция судебного контроля в истории, теории и практике уголовного процесса России: монография / В.А. Азаров, И.Ю. Таричко. – Омск: Изд-во Омск. ун-та, 2004. 2. Азаров, В.А. Функция предварительного расследования в истории, теории и практике уголовного процесса России: монография / В.А. Азаров, Н.И. Ревенко, М.М. Кузембаева. – Омск: Изд-во Омск. ун-та, 2006. 3. Крюков, В.Ф. Уголовное преследование в досудебном производстве: уголовно-процессуальные и надзорные аспекты деятельности прокурора: монография / В.Ф. Крюков – М.: Норма, 2014. 4. Черняков, М.М. Процессуальный контроль в досудебном производстве: монография / М.М. Черняков. – Красноярск: УРАО, 2011. Թեմա 4. Ապացույցները և ապացուցումը քրեական դատավարությունում 1. Васяев, А.А. Признание доказательств недопустимыми в ходе судебного следствия в суде первой инстанции в российском уголовном процессе: монография / А.А. Васяев. – Волтерс Клувер, 2010. 2. Коршунов, А.В. Доказательства и доказывания в уголовном процессе: учебное пособие / А.В. Коршунов. – М., 2011. 3. Микаутадзе, С.Р. Недопустимые доказательства в уголовном судопроизводстве России: учебное пособие / С.Р. Микаутадзе. – М., 2011. Թեմա 5. Դատավարական հարկադրանքի միջոցները 1. Барабаш, А.С. Начало исчисления срока задержания по подозрению в совершении преступления / А.С. Барабаш // Законность. – 2011. – № 1. 2. Воронов, Д.А. Меры уголовно-процессуального принуждения как средства обеспечения безопасности участников уголовного процесса: монография / Д.А. Воронов. – Барнаул: Барнаульский юридический институт МВД России, 2010.
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ		

ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ	
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ	
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ	Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝ ա) «Գերազանց», եթե սովորողը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ուստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով: բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների: գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները: դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:
Ներկայություն	Ուսանողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկնդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Ուսանողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:
Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ	Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:

Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ	Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը՝ ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:
---	---

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՎՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

Թեմա 1 Քրեական դատավարության հասկացությունը, էությունը: Քրեական դատավարական իրավունքը (4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Քրեական դատավարության հասկացությունը և էությունը: Քրեական դատավարության անմիջական և համասոցիալական խնդիրները: 2. Քրեական դատավարության փուլերի հասկացությունը, համակարգը, բովանդակությունը և խնդիրները: 3. Հիմնական քրեադատավարական հասկացություններ (քրեադատավարական ֆունկցիաներ, դատավարական ձև, դատավարական երաշխիքներ): 4. Քրեադատավարական իրավունքի հասկացությունը և նշանակությունը: 5. Քրեադատավարական իրավական նորմեր, դրանց տեսակներն ու կառուցվածքը: 6. Քրեադատավարական իրավունքի աղբյուրները: 7. Քրեադատավարական օրենքի ներգործությունը տարածության վրա, ժամանակի մեջ և ըստ անձանց շրջանակի:	Հարցեր 1-7՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 1-4՝ սեմինար պարապմունք, խնդրահարույց հարցերի քննարկում: Հարցեր 5-7՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:

Թեմա 2 Քրեական դատավարության սկզբունքները (4 ժամ դասախոսություն, 4 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Քրեական դատավարության սկզբունքների հասկացությունը և նշանակությունը: 2. Օրինականությունը: 3. Հավասարությունը օրենքի և դատարանի առջև 4. Անձի իրավունքները, ազատությունները և արժանապատվությունը հարգելը: 5. Իրավաբանական օգնության իրավունքի ապահովումը: 6. Անձի անձեռնմխելիությունը 7. Բնակարանի և գույքի անձեռնմխելիությունը 8. Նամակագրության, հեռախոսային խոսակցությունների, փոստային, հեռագրական և այլ հաղորդումների գաղտնիությունը 9. Դատավարության լեզուն 10. Դատական քննության հրապարակայնությունը 11. Գործի արդարացի քննությունը 12. Անմեղության կանխավարկածը 13. Կասկածյալի և մեղադրյալի պաշտպանության իրավունքը և դրա ապահովումը 14. Յուրեղմունք տալու պարտականությունից ազատ լինելը 15. Կրկնակի դատապարտման և քրեական հետապնդման, մեղադրյալի վիճակի վատթարացման անթույլատրելիությունը 16. Դատական սխալներից տուժածների իրավունքների վերականգնումը 17. Մրցակցությունը քրեական դատավարությունում 18. Արդարադատության իրականացումը միայն դատարանի կողմից 19. Ապացույցների ազատ գնահատումը	Հարցեր 1-19՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 1-3, 7, 8, 12, 13, 15, 17՝ սեմինար պարապմունք, խնդրահարույց հարցերի քննարկում: Հարցեր 4-6, 9-11, 14, 16, 18, 19՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:

Թեմա 3 Քրեական դատավարության սուբյեկտները (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Քրեական դատավարության սուբյեկտների հասկացությունը և դասակարգումը: 2. Դատարանի կազմը և լիազորությունները: 3. Դատախազը, նրա լիազորությունները մինչդատական վարույթում և քրեական գործը կամ նյութը դատարանում քննելիս: 4. Քննիչը: 5. Քննչական բաժնի պետը: 6. Հետաքննության մարմինը: 7. Տուժողը: 8. Քաղաքացիական հայցվորը: 9. Կասկածյալը: 10. Մեղադրյալը: 11. Արդարացվածը: 12. Պաշտպանը: Պաշտպանի պարտադիր մասնակցությունը 13. Պաշտպանի իրավունքները և պարտականությունները: Պաշտպանին գործով վարույթից հեռացնելը: 14. Քաղաքացիական պատասխանողը: 15. Տուժողի, քաղաքացիական հայցվորի, կասկածյալի և մեղադրյալի օրինական ներկայացուցիչները: 16. Տուժողի, քաղաքացիական հայցվորի, քաղաքացիական պատասխանողի ներկայացուցիչները: 17. Տուժողի իրավահաջորդը: 18. Ընթերական: Դատական նիստի քարտուղարը: 19. Թարգմանիչը: 20. Մասնագետը: Փորձագետը: 21. Վկան: 22. Բացարկ և ինքնաբացարկ: Դատավորի ինքնաբացարկի հիմքերը:	Հարցեր 1-22՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 1-6, 9-13, 20, 21՝ սեմինար պարապմունք, խնդրահարույց հարցերի քննարկում: Հարցեր 7, 8, 14-19, 22՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:

Թեմա 4 Ապացույցները և ապացուցումը քրեական դատավարությունում (4 ժամ դասախոսություն, 4 ժամ սեմինար, 2 ժամ գործնական պարապմունք)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Ապացուցման գործընթացի հասկացությունը, նպատակը և հիմքը 2. Ապացուցման առարկան և սահմանները: Որոշակի ապացույցների առկայությամբ հաստատվող հանգամանքները 3. Ապացույցի հասկացությունը: Որպես ապացույց թույլատրվող նյութերը 4. Անթույլատրելի ապացույցներ 5. Ապացույցների դասակարգումը 6. Ապացուցման գործընթացը (ապացույցների հավաքումը, ստուգումը և գնահատումը) 7. Վկայի ցուցմունքները 8. Տուժողի ցուցմունքները 9. Մեղադրյալի ցուցմունքները 10. Կասկածյալի ցուցմունքները 11. Դատապարտյալի ցուցմունքները 12. Փորձագետի եզրակացությունը 13. Իրեղեն ապացույցները որպես ապացույցի տեսակ 14. Քննչական և դատական գործողությունների արձանագրությունները 15. Այլ փաստաթղթերը որպես ապացույցի տեսակ	1. Հարցեր 1-15՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: 2. Հարցեր 1-6, 12-14, 20, 21՝ սեմինար պարապմունք, խնդրահարույց հարցերի քննարկում: 3. Հարցեր 1-15՝ գործնական պարապմունք – թեստային վարժությունների կատարում, խնդիրների լուծում: 4. Հարցեր 7-11, 15՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:

Թեմա 5 Դատավարական հարկադրանքի միջոցները (4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար, 2 ժամ գործնական պարապմունք)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Դատավարական հարկադրանքի միջոցների հասկացությունը և դասակարգումը 2. Ձերբակալման հասկացությունը, տեսակները և կիրառման դատավարական կարգը 3. Խափանման միջոցների հասկացությունը և տեսակները 4. Խափանման միջոցների կիրառման հիմքերը և դատավարական կարգը 5. Կալանավորում 6. Գրավ 7. Ստորագրություն չհեռանալու մասին 8. Երաշխավորություն 9. Հսկողության հանձնելը 10. Հրամանատարության հսկողությանը հանձնելը 11. Դատավարական հարկադրանքի այլ միջոցներ	1. Հարցեր 1-11՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: 2. Հարցեր 2, 5-7, 11՝ սեմինար պարապմունք, խնդրահարույց հարցերի քննարկում: 3. Հարցեր 2, 7, 8, 11՝ գործնական աշխատանք: Դատավարական հարկադրանքի միջոցների՝ ընտրության ու կիրառման հետ կապված դատավարական ծառայողական փաստաթղթերի պատրաստում: 4. Հարցեր 1, 3, 4, 9, 10՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները: